

TISKOVÁ ZPRÁVA

OHROŽENÉ DĚTI CHRÁNÍ KOMPETENCE ODBORNÍKŮ

Intervenční centrum Ostrava, Bílý kruh bezpečí, z.s. pořádá sérii vzdělávacích aktivit zaměřených na prevenci domácího násilí v Moravskoslezském kraji.

V období ledna – července letošního roku evidují intervenční centra pro osoby ohrožené domácím násilím v ČR 1200 dětí jako svědků partnerského násilí, z toho pak v Moravskoslezském kraji 105 ohrožených dětí. Zákonné prostředky i síť institucí a odborných subjektů na jejich ochranu existují. Praxe bohužel ukazuje, že pracovníci, kteří případy domácího násilí řeší či se s ohroženými dětmi v praxi setkávají, stále nevědí, jak s dětmi mluvit, jak jim pomoci, příp. jakou pomoc jim zprostředkovat.

Intervenční centrum Ostrava nabízí v těchto dnech odborníkům akreditované kurzy zaměřené právě na komunikaci s ohroženými dětmi: *„Celkem bude v rámci kraje vyškoleno přibližně 90 sociálních pracovníků OSPOD, krizových služeb, nízkoprahových zařízení pro děti a zaměstnanců dalších institucí, které na řešení situace ohrožených dětí participují,“* říká PhDr. Lucie Paprsteinová, vedoucí Intervenčního centra Ostrava.

V rámci projektu POSPOLU podpořeném Norskými fondy, probíhají v Ústeckém a Moravskoslezském kraji workshopy, výukové programy a kurzy „Mám z toho těžkou hlavu“ s tématem, jak vést rozhovor s ohroženým dítětem. Lektorka Mgr. Pavla Pejšová má mnohaleté zkušenosti v oblasti podpory dětí v krizovém centru pro nedospělé a v terapeutickém programu pro rodiny ohrožené domácím násilím: *„Pokud se na řešení domácího násilí podíváme očima dítěte a povedeme k tomu všechny zúčastněné, je větší šance na efektivní a rychlou pomoc,“* vysvětluje a dodává, že efektivní a účinná podpora závisí na získání důvěry dítěte a na komplexním vyhodnocení jeho situace v kontextu rodiny: *„Nejde o jednorázovou záležitost, ale o proces, který trvá týdny i měsíce. Není v možnostech jedné profese ani jedné organizace, zmapovat všechny skutečnosti a zajistit dítěti široké spektrum pomoci. Proto je klíčové, aby odborníci napříč profesemi měli dostatečné kompetence a vzájemně spolupracovali.“*

Praxe intervenčních center ukazuje, že mladší děti nevědí, kdo je sociální pracovník OSPOD, ty starší nemají představu, s čím by jim mohl pomoci. Často nedostávají potřebné informace, tedy nejsou dostatečně připraveny např. na účast v případových konferencích, ani u soudních jednání. Ze strany násilných rodičů se setkávají s necitlivým zacházením, manipulacím proti druhému rodiči, u institucí pak s nízkou citlivostí k násilí, s podceňováním problémů i s nezájmem o svou osobu. Děje se tak často

z obav pracovníků, aby dítěti svými otázkami neublížili. „*Opak je však pravdou – otázka vyjadřující zájem o dítě a jeho starosti nemůže být horší, než situace, které dítě jako svědek násilí v rodině prožívá. Setkáváme se i s tím, že sociální pracovníci se při zjišťování reálné situace dítěte omezují na automatizované a jednosměrné šetření situace, či s tím, že práva rodičů na styk s dítětem jsou upřednostňována před právy dítěte na klidný život,*“ říká PhDr. Lucie Paprsteinová a dodává: „*Je důležité při sdílení těchto problémů připomenout, že v Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou sociální pracovníci OSPOD oproti jiným krajům přetížení a podpora dětí v rodinách, kde se násilí odehrává, nemusí být mnohdy dostatečná. V především odlehlejších regionech chybí specializované služby pro dětské oběti násilí.*“

Děti volají o pomoc tam, kde cítí důvěru. Ze strany sociálních pracovníků je nutné děti vždy vyslechnout a zprostředkovat jim potřebnou/odbornou pomoc. Z hlediska vývoje je klíčové, aby děti nepřejímaly násilné vzorce chování nebo si do vztahů nepřenášely roli naučené oběti.

Příloha 1

MODELOVÝ PŘÍPAD ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZA PŘÍTOMNOSTI DÍTĚTE - OSTRAVA

Po nahlášení násilí Policii ČR se dostaví na místo specialista a pomocí dotazníku SARA DN zmapuje situaci a určí rizika. Pokud vyhodnotí situaci jako domácí násilí, může násilnou osobu vykázat na deset dní ze společného obydlí. O incidentu bezprostředně informuje spádové intervenční centrum a v případě přítomnosti nezletilých dětí v bydlíšti také příslušný OSPOD. Jestliže ohrožená osoba nevyužije institut předběžného opatření, tedy podat návrh na prodloužení ochrany na další období, může toto v zájmu dítěte navrhnout OSPOD. Od roku 2017 mohou podávat návrh na předběžné opatření i sami náctiletí.

Příloha 2

Projekt POSPOLU: POMOC dětem – SPOLUPRÁCE odborníků

Společný projekt zahájily v lednu 2023 nezisková organizace Spirála, Ústecký kraj z. s., a Slezská diakonie a Bílý kruh bezpečí, z.s. v Moravskoslezském kraji.

Projekt si klade za cíl zlepšení pomoci a intervence dotčených subjektů směrem k dětem jako svědkům násilí mezi rodiči i efektivnější řešení jednotlivých případů s využíváním stávající legislativy zaměřené na ochranu před domácím násilím.

Hlavní aktivita, která aktuálně směřuje k regionálním poskytovatelům sociálních služeb je kurz pro odborníky, akreditovaný MPSV, s názvem „Mám z toho těžkou hlavu“.

V Moravskoslezském kraji proběhlo akreditované vzdělávání v těchto regionech:

Havířov 21.6.2023, Bruntál 22.6. 2023, Jablunkov 23.6.2023, Opava 18.9.2023, Ostrava 19.9.2023, Nový Jičín 20.9. 2023.

Další aktivity projektu:

- Příprava a distribuce manuálů a metodik, které rozšíří odborné kompetence a dovednosti sociálních pracovníků.
- Brožura pro náctileté 16 + „Jak chránit sebe a sourozence před agresí v rodině“.
- Manuál pro rodiče „Jak zvládnout náročnou rozvodovou situaci“, distribuovaný OSPOD rozcházejícím se pářům.
- Manuál pro sociální pracovníky Jak vést rozhovor s dítětem ohroženým domácím násilím
- Vyhodnocení stávající praxe opatrovnického řízení a postavení rodiče jako oběti násilí v rámci sporu mezi rodiči.

Příloha 3

SPIRÁLA, Ústecký kraj, z. s.

Spirála nabízí podporu jednotlivcům i rodinám v krizi a obětem domácího násilí. Působí nejen v Ústí nad Labem, ale má kontaktní či detašovaná pracoviště v Děčíně, Litoměřicích, Mostě, Chomutově, Lounech, Rumburku. Klientům nabízí celou řadu specializovaných služeb: Centrum krizové intervence, Linka pomoci, Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím, Šance pro všechny – Domov bez násilí, Zdravá rodina, Právo na vaší straně.

www.spirala-ul.cz

SLEZSKÁ DIAKONIE

Působí na území Moravskoslezského kraje od roku 1990. Nestátní nezisková organizace poskytuje služby v sociální oblasti. Cílovou skupinou jsou lidé s postižením, senioři, lidé bez domova a všichni ti, kteří se dostali do nejrůznějších těžkých životních situací.

www.slezskadiakonie.cz

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S.

Poskytuje od roku 1991 komplexní, odbornou, bezplatnou pomoc obětem trestných činů a domácího násilí v ČR. Od roku 1997 v rámci Poradny Bílého kruhu bezpečí v Ostravě nabízí pomoc obětem v rámci Moravskoslezského kraje. V roce 2007 zahájilo činnost Intervenční centrum Ostrava pro osoby ohrožené domácím násilím v Moravskoslezském kraji.

www.bkb.cz